

Concept evenementenvisie

Gemeente Terschelling

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
In één oogopslag: evenementenvisie Terschelling 2025	6
1. Hoe is deze evenementenvisie ontstaan?	8
2. De evenementen op Terschelling	10
3. De wensen van de eilanders	14
4. Trends en ontwikkelingen	16
5. Toelichting op de evenementenvisie 2025	18
6. Toetsing en toetsingskader	22

Vrijplaats

Een plek waar de wind door je hoofd waait.
waar je doet waar je buik van gaat zingen,
waar je droomt, zoveel je kan
waar je bent wie je bent
een plek van zand, van zee, van lucht, van aarde van vuur
een plek waar je nooit verdwalen kunt
een plek waar de vrijheid woont:
Daar wil ik zijn
En als ik daarvan vertrek,
neem ik die plek mee.
Overal waar ik nog komen ga.

WENDE, zingen/dansen/spelen/maken

Voorwoord

Evenementen hebben Terschelling veel gebracht. Op cultureel, sociaal en economisch vlak koesteren wij onze bestaande evenementen en lokale activiteiten. Evenementen die hun bestaansrecht hebben bewezen omdat zij vanuit een idee of behoefte op het eiland zijn ontstaan en ondersteund worden door onze inwoners. De bestaande evenementen sluiten ook aan bij het verwachtingspatroon van onze gasten. Ze zijn onderdeel geworden van het DNA van Terschelling. Maar evenementen kunnen ook een negatieve kant hebben. Denk aan geluidshinder of verkeerdrukke. Daarom is het belangrijk dat we een goede balans zoeken tussen evenementen aan de ene kant en de leefbaarheid en natuur aan de andere kant.

In het Eilandakkoord 2018–2022 hebben we afgesproken om met dit doel een evenementenvisie te ontwikkelen. Het resultaat daarvan heeft u hier voor u liggen. Een visie op de Terschellinger evenementen, gemaakt voor en vooral door de eilanders. Het belangrijkste doel van dit document? De balans vinden en houden tussen evenementen, leefbaarheid, economie en natuur. De evenementenvisie is de basis voor het evenementenbeleid van de gemeente Terschelling en het bijbehorende toetsingskader.

Dit visiedocument had er niet kunnen liggen zonder de medewerking van de eilanders. Voor veel van hen is het een moeilijke periode geweest door de coronacrisis. We willen iedereen die, ondanks de lastige periode, meegewerkt heeft aan dit document hartelijk bedanken. Zonder jullie was het niet gelukt.

In één oogopslag: evenementenvisie Terschelling 2021-2022

Terschelling kiest voor:

*autonome trekkers:
veelal grote evenementen
die veel mensen 'van de wal'
naar Terschelling trekken

Terschelling vindt het daarbij belangrijk dat:

Hoe is deze visie ontstaan?

Evenementen en Terschelling zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ze zorgen voor reuring op het eiland, voor omzet en gezelligheid. Maar er is ook een andere kant, zoals de effecten op de natuur en de leefbaarheid. Daarom is in het Eilandakkoord 2018-2022 afgesproken om een evenementenvisie te ontwikkelen.

Hiervoor heeft de gemeente Terschelling een opdracht verstrekt aan ZKA Leisure Consultants. Zij hebben zich in de periode van maart 2021 tot en met eind 2021 ingezet voor een grondig onderzoek onder alle eilanders.

Daarvoor hebben zij veel mensen gesproken die op een of andere manier betrokken zijn bij de evenementen op het eiland: evenementorganisatoren, inwoners, (horeca-)ondernemers en overige partijen als Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, het Waterschap, provincie Fryslân en de hulpdiensten op Terschelling.

De inwoners (van 16 jaar en ouder) konden onder andere hun mening geven via een online enquête. In totaal zijn er 1923 vragenlijsten ingevuld, waarvan er 1621 zijn verwerkt. 302 vragenlijsten vielen af omdat de unieke code die elke inwoner gekregen had, niet goed was ingevuld of meerdere keren was gebruikt. De 1621 ingevulde vragenlijsten staan voor 37% van de eilanders boven de 16 jaar. Het aantal respondenten is daarmee erg hoog en dan ook hoog genoeg voor een representatieve uitkomst.

De onderzoekers hebben ook gesproken met de organisatoren van vier grote evenementen op het eiland. Verder is er een enquête uitgezet onder de kleinere organisatoren. Tijdens het proces is meerdere keren met een breed samengestelde klankbordgroep overlegd. Vanuit de gemeente is het proces begeleid vanuit een stuurgroep met ambtenaren en een bestuurder.

Tot slot is een tussenstand van het rapport gepresenteerd tijdens een sessie waarbij iedereen op het eiland kon meeluisteren en vragen kon stellen. Deze vond plaats in vorm van een webinar, zodat zoveel mogelijk mensen konden meeluisteren en meepraten.

Het uiteindelijke rapport van ZKA Leisure Consultants is te vinden in bijlage 1, inclusief resultaten van de bewonersenquête.

De evenementen op Terschelling

Wat is de status van de evenementen op het eiland? Om een goede visie neer te zetten, is het belangrijk om dat eerst helder te krijgen. We geven de definitie en een toelichting van de verschillende typen evenementen. We laten zien om hoeveel evenementen het jaarlijks gaat en met welke beleidskaders die te maken hebben. Tot slot komen we bij een van de belangrijkste aspecten: evenementen en het DNA van Terschelling.

2.1 Wat is een evenement?

Voor een evenement wordt de volgende definitie aangehouden: 'Een evenement is elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak' (definitie APV). Daarbij geldt verder dat:

- Er een vergunning of melding bij de gemeente voor nodig is
- Het evenement openbaar toegankelijk is (al dan niet met een toegangsbewijs).

Naast de gemeentelijke vergunning of melding moeten evenementen, afhankelijk van de locatie, omvang en karakter, ook voldoen aan eisen en wetgeving vanuit o.a. de provincie, omgevings- en natuurbeschermingswet.

Deze visie gaat alleen over evenementen waarvoor daarnaast ook een vergunning nodig is.

2.2 Welke beleidsmatige kaders zijn er?

De evenementen op Terschelling vinden bijna allemaal (maar niet uitsluitend) in de buitenlucht en in de openbare ruimte plaats. Daardoor hebben deze evenementen te maken met (bijna) alle daar ter plekke geldende regelgeving. Hierdoor zijn veel beleidsvelden van invloed op deze sector. Denk hierbij aan de Omgevingsvisie, het Eiland-

akkoord 2018–2022, de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) en het huidige stelsel van vergunningen en meldingen. Al deze beleidsvelden hebben invloed op het vergunningentraject dat de organisator van een evenement moet doorlopen.

2.3 Wat voor soort evenementen zijn er?

We onderscheiden daarom drie verschillende soorten evenementen. Deze drie soorten evenementen hebben allemaal een andere impact op het eiland. We onderscheiden daarom drie verschillende soorten evenementen. Deze drie soorten evenementen hebben allemaal een andere impact op het eiland.

Lokale activiteiten

Ondersteunende evenementen

Autonome trekkers

Van kofferbakverkoop tot Oerol. De drie soorten evenementen die we onderscheiden verschillen niet alleen qua genre en grootte, maar ook qua impact op de leefomgeving, op de economie, de natuur en de overlast.

Lokale activiteiten: activiteiten en tradities die gericht zijn op de eilanders zelf, zoals het ringsteken, een harddraverij, Ijsfeest en Terschelling vertelt. Er waren 65 lokale evenementen in 2019, waarvan 55 vergunningsplichtig.

Autonome trekkers: evenementen die ooit zijn ontstaan om het toerisme in het voor- en najaar te verbeteren en trekken vooral bezoekers 'van de overkant' naar Terschelling. Zie de lijst hiernaast. Er waren 15 autonome trekkers in 2019, waarvan 6 met (veel) meer dan 1000 bezoekers, allemaal vergunningplichtig.

Ondersteunende evenementen: evenementen gericht op bezoekers die al op het eiland zijn. Ze versterken de beleving en zorgen voor extra reuring. Denk aan braderieën en markten, Dichter aan zee en de Horizontoer. Er waren 43 ondersteunende evenementen in 2019, waarvan 30 vergunningplichtig.

Ruim 40% van de evenementen vindt plaats in het hoogseizoen en dit zijn (op één na) allemaal ondersteunende of lokale evenementen. Op twee na zijn alle autonome trekkers buiten het hoogseizoen, waarvan 6 in het naseizoen en 7 in het voorseizoen.

2.4 Evenementen in het DNA van Terschelling

Op het eiland kun je er niet omheen: het unieke DNA van Terschelling. Dat zijn de kernwaarden die de kracht van het eiland en de bevolking karakteriseren. In de gesprekken over de evenementenvisie kwam vaak naar voren dat evenementen aansluiten of zouden moeten aansluiten bij dat DNA.

Maar wat is dat DNA dan? Uit de Toekomstvisie TS25, de Marketingstrategie voor Terschelling (2019) en gesprekken met de evenementensector komen woorden naar voren als: het eilandgevoel, kleinschaligheid, authentiek, gastvrij, ondernemend en initiatiefrijk, saamhorigheid, gemoedelijkheid en vrijheid.

Het DNA maakt Terschelling. En daarom is het belangrijk om er altijd rekening mee te blijven houden. Uit de Toekomstvisie TS25: “Deze ruimtelijke en sociale eigenschappen maken Terschelling aantrekkelijk en interessant voor toeristen. (...) Het behouden, versterken en benutten van deze waarden is dé opgave.” Uit de bewonersenquête, gesprekken met alle betrokkenen en besprekingen met de klankbordgroep werd heel duidelijk dat organiseren ‘in het Terschellinger bloed zit’. 40 jaar Oerol heeft ervoor gezorgd dat er veel ervaring is met het professioneel, gastvrij en deskundig organiseren van evenementen. Het organiseren

van evenementen versterkt de samenwerking tussen ondernemers onderling en tussen ondernemers en organisaties. En bewoners willen ook graag betrokken worden bij de organisatie, blijkt uit de enquête.

2.5 Het effect van evenementen op het eiland

Wat betekenen evenementen voor de bewoners van het eiland?

In deze paragraaf staat een samenvatting van de bewonersenquête en gesprekken met betrokkenen en de klankbordgroep. De uitgebreide resultaten staan in bijlage 1.

Leefbaarheid

- Eén derde van de eilanders vindt de impact van evenementen op de leefbaarheid positief, één derde neutraal en één derde is negatief over de impact van evenementen
- 70% van de eilanders bezoekt zelf evenementen
- Circa 850 inwoners zijn vrijwilliger, vaak bij meerdere evenementen
- Overlast komt vooral door drukte op fietspaden en openbare wegen en vervuiling
- Behoud voorzieningen en levendigheid op het eiland zijn de belangrijkste positieve effecten

Economie

- 77% van de deelnemers aan de enquête verwacht dat evenementen een (zeer) positieve invloed hebben op de economie
- 60% verwacht een (zeer) positieve invloed op het imago van Terschelling
- Volgens ZKA zorgen evenementen voor bestedingsimpact van € 26- 28 miljoen op jaarbasis en voor 400-425 banen op het eiland
- Bij lokale evenementen is het effect op de economie relatief klein, omdat ze vooral door eigen inwoners bezocht worden en vaak (zeer) kleinschalig zijn
- Het effect van de grootste autonome trekkers is het grootst, omdat deze ook tot extra bezoek en logies leiden
- Ondersteunende evenementen zorgen vooral voor (enige) extra omzet in de horeca en winkels, niet voor extra overnachtingen of overtochten.

Natuur

- Bijna de helft van de respondenten (47%) denkt dat de impact van evenementen op de natuur (zeer) negatief is. Daarnaast antwoordt ruim één derde (35%) met neutraal op dit onderdeel en 14% positief
- 85% van de bewoners geeft aan dat het (heel erg) belangrijk is dat er geen schade aan de natuur wordt veroorzaakt door evenementen
- Ruim de helft van de eilanders vindt dat een evenement zoveel mogelijk duurzaam moet zijn
- Eigenaren en beheerders van bossen, natuur en water, zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en het Waterschap hebben overwegend positieve ervaringen met het gebruik van hun gebieden voor evenementen.

De wensen van de eilanders

In de enquête is ook gevraagd naar toekomstwensen. Hoe moeten evenementen er in de toekomst uitzien? Er zijn twee belangrijke thema's te ontdekken in de antwoorden: de natuur en Terschelling zelf. (Toekomstige) evenementen mogen geen schade aanbrengen aan de natuur, Terschellingers moeten betrokken zijn of worden bij de organisatie, en evenementen moeten passen bij het eiland.

De toekomst van evenementen op Terschelling, volgens bewoners:

- Toekomstige evenementen mogen niet schadelijk zijn voor de natuur, vindt 86%
- 73% vindt betrokkenheid van de eilanders (heel) erg belangrijk.
- 60% vindt dat evenementen moeten aansluiten bij het DNA van Terschelling
- Jongeren willen vooral meer gezelligheid in de dorpen
- Alle respondenten zijn vóór meer 'typisch Terschellingse' evenementen
- 29% geeft aan dat er geen nieuwe evenementen bij hoeven komen
- Evenementen moeten volgens veel mensen kleinschalig zijn
- Organisatoren moeten van het eiland komen, niet van buitenaf

Voor alle antwoorden, ziet u bijlage 1 van het rapport van ZKA.

Trends en ontwikkelingen

Naast beleid, regelgeving en de wensen van bewoners, zijn ook trends heel belangrijk voor de evenementensector. Hieronder staat een kort overzicht van de belangrijkste trends, samengesteld door ZKA en getoetst tijdens gesprekken met betrokkenen.

4.1 Corona

De meest opvallende trend is op dit moment de invloed van de coronacrisis. Een groot deel van de evenementen kon in 2020 en 2021 niet doorgaan, of alleen op een aangepaste manier (kleiner, deels online, etc.). Ook op Terschelling was het effect van de crisis groot, doordat de toeristensector, en met name de evenementensector, zwaar getroffen is.

Er zijn typische 'coronatrends', zoals livestreaming van evenementen, online reserveren en inzetten op kleinschaligheid. Het is nog onduidelijk of deze trends ook blijven ná de coronacrisis. Uit het verleden blijkt dat altijd een deel van dit soort ontwikkelingen blijft hangen.

4.2 Andere trends en de invloed daarvan op Terschelling

Festivalisering

In de laatste jaren zijn er veel evenementen en festivals bijgekomen in Nederland. Veel evenementen hebben niets te maken met het gebied waar ze gehouden worden. Op Terschelling lukt het tot nu toe om zich te onderscheiden vanuit het DNA van het eiland.

Professionalisering

Evenementen moeten steeds professioneler georganiseerd worden. Doordat het ook steeds lastiger is om vrijwilligers te krijgen, wordt het lastiger om de organisatie 'rond' te krijgen. Ook Terschelling heeft hiermee te maken: veel inwoners en organisatoren maken zich zorgen over de vergrijzing van de organisatie van veel evenementen.

Schaalvergroting

Door succes en/of het verdienmodel zijn veel evenementen steeds groter geworden. Dat zorgt voor meer druk op de omgeving. Terschelling houdt zich hierin tot nu toe goed staande. Het is belangrijk om de schaal van evenementen goed in de gaten te blijven houden.

Schaalverkleining

De tegenhanger van schaalvergroting: kleine specifieke evenementen voor groepen met een specifieke smaak, motieven en behoeften. Belanghebbenden op het eiland gaven tijdens de gesprekken aan dat ze deze trend herkennen. Het biedt kansen om in te spelen op het type gasten dat naar Terschelling komt.

Duurzaamheid

Gemeenten en bedrijven vinden duurzaamheid steeds belangrijker. Terschelling heeft qua beleid de laatste jaren stevig ingezet op duurzaamheid. En ook bij steeds meer organisatoren is duurzaamheid een belangrijke factor geworden. Een uitgebreide bespreking van alle trends is te vinden in het rapport van ZKA, paragraaf 2.5.

Toelichting op de evenementenvisie 2021-2022

De hoofdstukken hiervoor zijn de basis geweest voor de evenementenvisie van de gemeente Terschelling. Ze geven koers richting de juiste balans tussen evenementen, leefbaarheid, economie en natuur. Die balans is een belangrijke factor bij het toelaten van nieuwe evenementen. Nieuwe evenementen moeten iets toevoegen en een aanvulling zijn: ze moeten vanuit het eiland komen en invulling geven aan nieuwe inzichten.

Daarom kiest Terschelling voor:

- 1. Evenementen die voortkomen uit de behoefte van het eiland zelf**
Bijna alle evenementen op Terschelling zijn ooit opgezet door bewoners. Dat zorgt voor betrokkenheid bij de organisatie en dat het evenement gedragen wordt door de inwoners. Dat moet zo blijven en daarom kiezen we voor evenementen die primair voortkomen uit de behoefte van het eiland. Dat kunnen bewoners zijn die iets willen vieren of ondernemers die kansen zien om in te spelen op de vraag van gasten, of op een ontstane 'leemte' op het eiland. Hierbij blijven we aansluiting en samenwerking zoeken bij het karakter van het eiland en de eilanders.
- 2. Evenementen die aansluiting vinden bij het DNA van Terschelling**
Terschelling is geen evenemententerrein. Er is alleen ruimte voor evenementen die ontstaan vanuit een belang van Terschelling, aansluiten bij het DNA van het eiland, onvoorwaardelijk samenwerken met het eiland en de eilanders, de waarden respecteren en overtuigend kunnen laten zien dat ze schade aan de natuur en omgeving voorkomen. De bestaande evenementen zijn passend en waardevol. Voor nieuwe evenementen en innovaties aan bestaande evenementen wordt er kritisch gekeken of ze passend

zijn en blijven. Er blijft ruimte voor eigen initiatief en organische groei. Het blijft mogelijk om een initiatief te nemen, klein te beginnen en door te groeien, als dit passend is op het eiland. Dan komt de groei vanzelf.

- 3. Bestaande evenementen die al jarenlang hun waarde voor het eiland hebben bewezen.**
We koesteren en ondersteunen de bestaande evenementen, groot en klein. We kijken hoe procedures en werkwijzen versoepeld en aangepast kunnen worden, zodat er minder regeldruk komt.
- 4. Strikte restricties voor groeiende en nieuwe autonome trekkers.**
40 jaar Oerol, Berenloop en andere prachtige evenementen hebben de lat hoog gelegd. Wanneer er nieuwe evenementen voortkomen uit de behoefte van het eiland, bij voorkeur vanuit een organisch model, wordt er goed gekeken naar de toegevoegde waarde. Belangrijke eisen voor nieuwe evenementen zijn dat ze passen bij Terschelling, passen in de jaarkalender, de samenwerking met de eilanders en respect hebben voor de natuur en culturele waarden op Terschelling. Het is ook belangrijk dat er nagedacht is over de locatie en mogelijke spreiding om overlast te voorkomen. Hiervoor worden criteria opgesteld. Deze criteria gelden ook voor bestaande evenementen die dusdanig groeien dat de impact ervan verandert.

Terschelling vindt het daarbij belangrijk dat:

1. Leefbaarheid en natuur, naast economie, als zelfstandige waarden merkbaar worden gerespecteerd

Het economische belang van evenementen mag nooit belangrijker zijn dan de leefbaarheid en de natuur op het eiland.

2. Evenementen op Terschelling vooroplopen op het gebied van duurzaamheid

Bij de organisatie van evenementen moet zo respectvol mogelijk omgegaan worden met de natuur en omgeving. Schade moet voorkomen worden. Het is daarnaast ook belangrijk dat evenementen zoveel mogelijk circulair georganiseerd worden.

3. De jaarkalender in balans blijft

Door een slimme spreiding in tijd wordt de economie optimaal bediend, blijft het leefbaar op het eiland en wordt de natuur zoveel mogelijk gespaard. De huidige spreiding over de seizoenen speelt hier tot nu toe goed op in. Dat moet zo blijven. Daarbij wordt er niet alleen gekeken naar aantallen evenementen, maar vooral naar de impact van de evenementen. Het is en blijft mogelijk om in 1 weekend meerdere evenementen te organiseren, als dit kleinere evenementen als een braderie, een kofferbakmarkt en een sportdemonstratie zijn. Grotere autonome trekkers hebben meer ruimte nodig in de kalender. De balans moet in evenwicht blijven: inwoners, ondernemers, natuur, hulpdiensten, openbare orde en veiligheid moeten het aankunnen.

4. Er ruimte blijft voor vernieuwing en nieuwe en bijzondere eenmalige evenementen.

Er blijft ruimte voor unieke eenmalige evenementen, zoals de landelijke intocht van Sinterklaas en Koningsdag. Ook voor bijzondere eenmalige evenementen die voortkomen uit de behoefte van het eiland, blijft er ruimte bestaan. Evenementen die voortkomen uit de behoefte van het eiland, passen in de jaarkalender en de balans tussen economie, leefbaarheid en natuur niet verstoren, krijgen de kans om zich te bewijzen om een 'nieuwe klassieker' te worden. Als een initiatief klein begint en zijn kracht bewijst, dan komt de groei vanzelf.

Toetsing en toetsingskader

Een toetsingskader is een van de hulpmiddelen waarmee we vaststellen of aanvragen voor nieuwe (grote) evenementen, of evenementen die groeien en daarmee impact hebben op leefbaarheid, natuur en economie, voldoen aan de Evenementenvisie. De door de aanvrager aangedragen motivatie op het toetsingskader maakt deel uit van de aanvraag van de evenementenvergunning.

6.1 Toetsingskader als onderdeel van de evenementenvergunning

De burgemeester is zelfstandig bevoegd tot het afgeven van evenementenvergunningen. Bij de beoordeling of dit mogelijk is, is één van de stappen de toetsing of het evenement gaat passen binnen de evenementenvisie. Technisch gebeurt dit bij de ‘ontvankelijkheidstoets’ van de aanvraag en aanvrager(s).

Omdat de burgemeester bevoegd is voor de evenementenvergunning stelt de burgemeester het toetsingskader en eventuele andere beleidsregels daarvoor vast. De evenementenvisie kwam mede tot stand in samenwerking met een klankbordgroep. Samen met de klankbordgroep en uiteraard ook het college en de gemeenteraad wordt het concept toetsingskader evenementenvisie voorbereid. De burgemeester stelt vervolgens het toetsingskader vast, waarna deze onderdeel is van de aanvraagprocedure van de evenementenvergunning. Daardoor kan er snel en eenduidig gewerkt worden.

De toetsingsfactoren en ook de weging daarvan zijn niet in beton gegoten. Om in te kunnen spelen op ontwikkelingen kunnen deze na verloop van tijd en ook weer in samenspraak worden aangepast als daar een noodzaak of goede reden voor is. De aanpassing moet wel blijven passen in de evenementenvisie.

6.2 Wat staat er in het toetsingskader?

Het toetsingskader is een reeks criteria over het ‘waarom’, ‘hoe’ en ‘wat’ van een evenement. Zoals eerder aangegeven ligt de lat hoog voor de autonome trekkers. Zij moeten de criteria feitelijk en onderbouwd uitwerken, waarbij zij zich in de situatie en verwachtingen van Terschelling moeten verdiepen. De uitkomst van deze toetsing bepaalt of het indienen van een volledige aanvraag voor een evenementenvergunning in behandeling genomen wordt.

6.3 Adviescommissie

De burgemeester is zoals gezegd zelfstandig bevoegd voor het verlenen van de evenementenvergunning. Bij het beoordelen van aanvragen kan de burgemeester zo nodig advies vragen van een adviescommissie. Deze commissie wordt dan samengesteld uit afgevaardigden van het eiland. Hierbij is een diverse samenstelling belangrijk, zowel naar leeftijd, achtergrond en ervaring. De adviescommissie doorloopt zelfstandig het toetsingskader en brengt, indien gevraagd, een advies uit aan de burgemeester.

Burgemeester van Heusdenweg 10A
8881 EB West-Terschelling